

El gener de 2006 estem en condicions d'assegurar que Catalunya disposarà d'un nou Estatut. Després de l'aprovació al Parlament de Catalunya de la proposta de reforma el 30 de setembre de 2005, la negociació de les forces polítiques catalanes amb el Grup Socialista al Congrés ha arribat finalment a bon port. Els presidents Maragall i Zapatero, el govern catalanista i d'esquerres i la col·laboració de CiU ho han fet possible venent la ferotge oposició del PP i els sectors que li donen suport.

Els socialistes ens havíem compromès a elaborar un nou Estatut que, a partir de l'experiència de 25 anys de vigència de l'Estatut de Sau i en resposta als nous problemes i sensibilitats ciutadanes, aprofundís en l'autogovern de Catalunya al voltant de tres grans qüestions: el reconeixement de la singularitat nacional de Catalunya, l'increment de les competències de la Generalitat i una millor garantia pel seu exercici efectiu, i un finançament just.

Seguidament trobareu un breu resum de deu punts que conté els principals avenços recollits en el futur Estatut d'Autonomia de Catalunya.

1. El nou Estatut es compromet amb els **valors del segle XXI**. És l'instrument que permetrà construir una Catalunya de benestar, basada en la cohesió social, sostenible, que aposti per la cultura de la pau, que asseguri la competitivitat i el suport als emprenedors, que impulsi la societat del coneixement i les noves tecnologies, que reconegui la riquesa de la diversitat i que impulsi la nostra cultura i la nostra llengua, dins i fora de Catalunya i també internacionalment.

2. El nou Estatut reconeix la **singularitat nacional de Catalunya** i els seus drets històrics, i garanteix la màxima protecció i projecció de la llengua i cultura catalanes. Suposa un salt endavant en drets lingüístics i estableix que els ciutadans i ciutadanes de Catalunya tenen el dret a usar la llengua que lliurement escullin, però també el

deure de conèixer tant el castellà com el català. En aquest àmbit cal destacar els següents aspectes:

- Drets històrics
- Drets lingüístics
- Reconeixement dels símbols
- Comunitats catalanes a l'exterior
- Preservació del patrimoni cultural
- Reconeixement de l'Aran
- Drets lingüístics de l'aranès

Cal destacar l'article 5, que reconeix els nostres drets històrics, no sobre la base de la foralitat, sinó a partir de l'article 2 i altres preceptes de la Constitució (que estableixen la distinció entre nacionalitats i regions, l'especial protecció de la llengua catalana i el reconeixement a les Comunitats que havien plebiscitat Estatuts d'Autonomia en el passat).

Article 5. Drets Històrics. L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les institucions seculares i en la tradició jurídica catalana, que aquest Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres preceptes de la Constitució, dels quals deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat en relació amb el dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu, i el sistema institucional en què s'organitza la Generalitat.

3. El nou Estatut estableix un capítol de **drets i deures**. Es compromet amb la gent de Catalunya. Proclama la voluntat dels poders públics de Catalunya per garantir la plena integració social i l'exercici, en condicions d'igualtat, de tots els drets de ciutadania per als joves, la gent gran, les dones i les persones amb discapacitats. D'aquesta manera, el nou Estatut recull un títol de drets on es defineixen drets civils (de les persones, de les famílies, de la gent gran, o a morir amb dignitat), drets socials (en els àmbits de l'educació, la sanitat, els serveis socials, laboral, l'habitatge o el medi ambient), drets polítics i administratius (a la participació o a l'accés als serveis públics), i drets lingüístics (davant les administracions, dels consumidors i usuaris, en relació a l'aranès, o en l'àmbit de l'ensenyament). Els aspectes més destacats en aquest títol són:

- Tutela dels drets i deures per part del Consell de Garanties Estatutàries i del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya
- Drets laborals i sindicals
- Drets de les dones
- Drets de les persones grans
- Protecció de la infància
- Dret a morir dignament
- Dret a viure en un medi ambient equilibrat
- Drets dels consumidors
- Promoció de l'emancipació dels joves
- Protecció jurídica de persones amb discapacitats
- Reconeixement de totes les famílies
- Accés a l'habitatge
- Promoció de la cultura de la pau
- Cooperació al desenvolupament
- Millora de la mobilitat
- Recuperació de la memòria històrica

4. El nou Estatut suposa un aprofundiment en la **qualitat democràtica** de les institucions catalanes. En la regulació de les institucions polítiques catalanes, el nou Estatut vol fomentar la participació ciutadana, establir criteris de paritat entre homes i dones, millorar la capacitat de control i investigació sobre les actuacions de l'administració i dels representants públics.

5. El nou Estatut reconeix el paper del **món local** i es compromet a vetllar per uns governs locals forts i propers a la ciutadania. El nou Estatut incorpora aquest reconeixement explícit, alhora que estableix un marc des dels qual garantir al món local que podran continuar treballant en millors condicions pel benestar i el progrés de la gent de Catalunya. En aquest terreny, els principals avenços són:

- Reconeixement explícit de l'autonomia local
- Reconeixement de les Vegueries com a govern local
- Creació del Consell de governs locals
- Reconeixement de les competències municipals. Entre d'altres, en matèria d'ordenació i gestió del territori, urbanisme, circulació i serveis de mobilitat i gestió del transport de viatgers municipal, prestació de serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment de les polítiques d'acollida als immigrants

6. El nou Estatut **millorarà la justícia** apropant-la als ciutadans i les ciutadanes de Catalunya. La Generalitat podrà gestionar l'administració de justícia. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya serà la darrera instància judicial i es crearà el Consell de Justícia de Catalunya. En aquest àmbit cal destacar les següents novetats:

- Fiscal superior de Catalunya
- Tribunal Superior de Justícia com a última instància judicial a Catalunya
- Competència de la Generalitat respecte dels mitjans materials de l'administració de justícia
- Competència de la Generalitat respecte dels mitjans personals al servei de l'administració de justícia
- Competència de la Generalitat sobre Justícia gratuïta
- Competència en Justícia de pau i de proximitat

7. El nou Estatut s'ocupa dels **problemes que més preocupen a la ciutadania**. El nou Estatut dóna capacitat a la Generalitat per treballar en aquells àmbits que més preocupen als ciutadans de Catalunya, com ara l'ocupació, la seguretat, la immigració i els permisos de treball dels treballadors estrangers. Incorporant noves competències i millorant les que ja tenim serà possible treballar pel benestar i el progrés del país. El nou Estatut permetrà decidir des de la proximitat sobre allò que afecta als catalans. D'aquesta manera, podrem decidir sobre els trens de rodalies, les beques de l'ensenyament obligatori o les inspeccions laborals que més s'adaptin a la nostra realitat. Algunes de les principals aportacions en matèria de competències d'aquest Estatut són:

- Establiment d'una tipologia de competències que precisa el paper de la Generalitat i de l'Estat en les diferents matèries en funció que la competència de la Generalitat sigui exclusiva, compartida o executiva. Es precisa també el paper de la Generalitat i de l'Estat pel que fa a l'activitat de foment (subvencions i fons estatals o europeus)
- Polítiques d'acollida dels immigrants
- Permisos de treball dels treballadors estrangers en col·laboració amb l'Estat per expedir permisos de residència
- Escoles bressol
- Beques en l'ensenyament obligatori
- Inspecció de treball
- Reconeixement i gestió de les prestacions no contributives
- Gestió de les infraestructures de les telecomunicacions
- Seguretat privada
- Participació de la Generalitat en la decisió de l'Estat sobre inversions en grans infraestructures i equipaments culturals

8. Amb el nou Estatut, Catalunya podrà incrementar les seves competències en matèria de gestió d'infraestructures, gestionant els **ports i aeroports**, així com els ferrocarrils de rodalies.

9. El nou Estatut permet a Catalunya tenir **veu a Europa i al món**. Quan a la Unió Europea es prenguin decisions que puguin afectar-nos, cosa que cada cop és més freqüent, hem de poder ser-hi. El nou Estatut ens ho permet. L'Estatut estableix la Comissió Bilateral Generalitat-Estat com a màxim organisme de cooperació per a compartir decisions i coordinar actuacions conjuntes entre l'Estat i la Generalitat.

10. El nou Estatut incorpora un **sistema de finançament** transparent, just i solidari, que ens aporta els recursos necessaris per a construir una societat més pròspera i cohesionada. No farem realitat una societat de benestar a Catalunya sense els recursos que ha d'aportar el nou model de finançament. El nou Estatut incorpora un sistema imprescindible per garantir el progrés econòmic del país. Només amb un finançament adequat podrem tenir l'educació, la sanitat, les infraestructures, la formació, les noves tecnologies i els estímuls que necessitem per fer una Catalunya econòmicament

competitiva i amb una polítiques socials potents. El nou sistema de finançament aporta més recursos per Catalunya i, alhora, incrementa la nostra capacitat de decisió. Es tracta, doncs, d'un canvi tant quantitatiu com qualitatiu. La Generalitat serà més responsable en l'administració dels seus recursos. D'altra banda, el nou sistema de finançament equipara els recursos per habitant que han de disposar totes les Comunitats Autònomes en matèria d'educació, sanitat i serveis socials, fet que és molt important per a Catalunya on la taxa d'immigració és molt superior a la mitjana. Cal no oblidar que, amb el nou sistema de finançament, Catalunya no perdrà impuls econòmic per ser solidària ja que l'Estat s'ha compromès a fer els esforços necessaris per tal que Catalunya no variï la seva posició en el rànquing de rendes després d'efectuar la seva aportació a la solidaritat. Es tracta de l'anomenat criteri d'ordinalitat. El trets més destacats del nou sistema de finançament són:

- L'Agència Tributària de Catalunya gestionarà, recaptarà, liquidarà i inspeccionarà tots els tributs propis de la Generalitat i, per delegació de l'Estat, els tributs estatals totalment cedits a la Generalitat.
- Consorci entre l'Agència Tributària de Catalunya i la de l'Estat per recaptar els tributs estatals cedits parcialment a Catalunya
- Increment de la cistella d'impostos amb el 50% de l'IRPF, el 50% de l'IVA i el 58% del impostos especials, fet que permet una millora dels recursos i de l'autonomia financera de Catalunya
- Equiparació dels recursos per habitant en matèria d'educació, sanitat i serveis socials dels que han de disposar totes les Comunitats Autònomes
- Participació de la Generalitat en les subvencions estatals i europees (activitat de foment)
- Major responsabilitat de la Generalitat sobre les hisendes locals
- Fort augment de les inversions de l'Estat en matèria d'infraestructures a Catalunya, amb el compromís que durant set anys s'equiparin a la participació relativa del PIB català en el PIB espanyol. Aquests recursos podran ser utilitzats també per alliberar peatges